

ЕНЕРГОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ
ІМЕНІ Р.Г.ХЕНОХА «КЛАСИЧНОГО ПРИВАТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ НА ПРИКДАДІ ТОВ «АЛЬКАЇР»

Виконала: студентка групи ЗГ - 611с

Колопова А.І.

Керівник:

Зінухов С.В.

Енергодар - 2016

* **Об'єкт дослідження:** товариство з обмеженою відповідальністю «Алькаїр», розташоване у Василівському районі Запорізької області.

* **Предметом дослідження** виступають методи оцінки економічних ризиків суб'єкта підприємництва.

* **Мета роботи:** обґрунтування принципів і методів оцінки економічних ризиків сільськогосподарських підприємств та розробка заходів щодо їхнього попередження.

*** Завдання дослідження:**

- розкрити економічний зміст економічних ризиків суб'єкта підприємництва, сутність, класифікація та умови виникнення;
- розглянути методи оцінки економічних ризиків;
- визначити механізми нейтралізації економічних ризиків;
- здійснити аналіз фінансового стану та фінансових результатів сільськогосподарського підприємства;
- провести аналіз економічних ризиків суб'єкта підприємництва;
- здійснити планування та прогнозування економічних ризиків суб'єкта підприємництва;
- розробити перспективні напрями прогнозування, уникнення та обліку економічних ризиків суб'єкта підприємництва.

***Ризик в економіці (економічний ризик)** - це небезпека прямих матеріальних збитків або неотримання бажаного результату (доходу, прибутку) внаслідок випадкової зміни зовнішніх і внутрішніх умов виробництва, а також неоптимальних управлінських рішень.

Оцінка економічних ризиків

якісна

кількісна

статистичний
метод

метод
аналізу
доцільності
витрат

метод
експертних
оцінок

використанн
я аналогів

аналітичний
метод

Механізми мінімізації економічних ризиків

- * здобуття додаткової інформації;
- * диверсифікація;
- * лімітування;
- * самострахування.

Аналіз фінансових результатів товариства «Алькаїр»

Показники	Роки			Відхилення		Відхилення	
	2013	2014	2015	2013 р. до 2014 р.		2013 р. до 2015 р.	
				+, -	%	+, -	%
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3341,1	3755,3	4381,7	414,2	12,4	626,4	16,7
ПДВ	558,0	627,1	731,7	69,2	12,4	104,6	16,7
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2783,1	3128,2	3650,0	345,0	12,4	521,8	16,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1210,3	1420,5	1672,6	210,2	17,4	252,1	17,7
Валовий прибуток	1572,8	1707,7	1977,4	134,8	8,6	269,7	15,8
Інші операційні доходи	345,0	482,1	350,4	137,1	39,7	-131,7	-27,3
Інші операційні витрати	121,3	272,3	210,2	151,0	124,5	-62,1	-22,8
Фін. результат від операційної діяльності	1796,5	1917,5	2117,6	120,9	6,7	200,1	10,4
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	3564,8	3965,1	4521,9	400,3	11,2	556,8	14,0
Прибуток від звичайної діяльності	3128,1	3610,3	4000,4	482,1	15,4	390,1	10,8
Чистий прибуток	3128,1	3610,3	4000,4	482,1	15,4	390,1	10,8

Оцінка ліквідності ТОВ «Алькаїр» за 2014-2015 рр.

Групи	За 2014 рік						За 2015 рік					
	На поч. звіт.пер			На кін. звіт.пер			На поч. звіт.пер			На кін. звіт.пер		
А, П 1	2159	>	1481,9	2256	>	1461,7	2256	>	1461,7	2413	>	1823
А, П 2	1756	>	1358	1156,1	>	1080,1	1156,1	>	1080,1	984,1	>	761,8
А, П 3	3684	>	2591	3481,2	>	2250	3481,2	>	2250	3981	>	1935
А, П 4	12181	<	14350	14020	<	16121	14020	<	16121	16607	<	19416

Показники ліквідності ТОВ «Алькаїр»

Показники	Орієнтовне позитивне значення показника	За 2014 рік		За 2015 рік		Відхил. на кін.зв. періоду 2014 від 2015р	
		На поч. звіт.пер	На кін. звіт.пер	На поч. звіт.пер	На кін. звіт.пер	+/-	%
1. Коефіцієнт покриття	1,0 - 2,5	2,68	2,71	2,71	2,85	0,14	5,26
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,25 - 1,5	1,38	1,34	1,34	1,31	-0,03	-2,09
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 - 0,5	0,76	0,89	0,89	0,93	0,05	5,19

Показники фінансової стійкості ТОВ «Алькаїр»

Показники	Орієнтовне позитивне значення показника	За 2014 рік		За 2015 рік		Відхил. на кін. зв. періоду 2014 від 2015р	
		На поч. звіт.пер	На кін. звіт.пер	На поч. звіт.пер	На кін. звіт.пер		
						+/ -	%
1. Коефіцієнт співвід. позик. і власних коштів	<1	0,378	0,297	0,297	0,233	-0,064	-21,69
2. Коефіцієнт автономії	>0,5	0,725	0,771	0,771	0,811	0,040	5,23
3. Коефіцієнт маневреності власних коштів	>0,2	0,151	0,130	0,130	0,145	0,014	10,99

Статистичний метод аналізу економічних ризиків

1-й напрямок розвитку

Можливий % прибутку	Відх. від очікуван. прибутку	Квадрат відхилення	Імовірніст.	Дисперсія
45	33,75	1139,06	0,25	284,77
13	1,75	3,06	0,50	1,53
-27	-38,25	1463,06	0,25	365,77
				652,06
Середньоквадратичне відхилення			25,54	

2-й напрямок розвитку

Можливий % прибутку	Відх. від очікуван. прибутку	Квадрат відхилення	Імовірніст.	Дисперсія
75	75,00	5625,00	0,25	1406,25
13	13,00	169,00	0,50	84,50
-57	-57,00	3249,00	0,25	812,25
				2303,00
Середньоквадратичне відхилення			47,99	

Метод аналізу доцільності витрат

Показники фінансової стійкості

Показники	2013 рік	2014рік	2015рік
- $\pm E_c$ надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів, необхідних для функціонування підприємства або реалізації проекту	642,4	780,4	988
$\pm E_m$ надлишок (+) або нестача (-) власних, а також середньострокових і довгострокових позикових обігових коштів	3232,9	3030,4	2922,7
$\pm E_n$ надлишок (+) або нестача (-) загальної величини обігових коштів (з урахуванням середньострокових і довгострокових, а також короткострокових кредитів і позик)	4590,4	4110,5	3684,5

Оцінка ризиків фінансового стану підприємства

Фінансовий стан	Значення показників		
абсолютної стійкості	$\pm E_c \geq 0$	$\pm E_m \geq 0$	$\pm E_n \geq 0$
нормальної стійкості	$\pm E_c \geq 0$	$\pm E_m \geq 0$	$\pm E_n \geq 0$
нестійкого стану	$\pm E_c < 0$	$\pm E_m \geq 0$	$\pm E_n \geq 0$
критичного стану	$\pm E_c < 0$	$\pm E_m < 0$	$\pm E_n \geq 0$
кризового стану	$\pm E_c < 0$	$\pm E_m < 0$	$\pm E_n < 0$

Метод експертних оцінок

Експерт №	Питома вага оцінки експерта	Оцінка груп факторів економічних ризиків					
		П - «природа»		Р - «ринок»		ПП - «підприємство»	
		Оцінка питокої ваги, %	Оцінка рівня ризику	Оцінка питокої ваги, %	Оцінка рівня ризику	Оцінка питокої ваги, %	Оцінка рівня ризику
1	0,1	5	5	70	5	25	3
2	0,1	10	3	10	5	80	2
3	0,1	10	4	40	3	50	2
4	0,1	10	2	45	4	45	4
5	0,1	15	3	45	5	40	3
6	0,1	30	2	35	2	35	5
7	0,1	25	5	25	5	50	2
8	0,1	30	1	50	4	20	4
9	0,1	15	2	70	5	15	1
10	0,1	25	3	50	3	25	2

$$Y_{сзк}(П - «Природа») = 17,5\%;$$

$$Y_{сзк}(Р - «Ринок») = 44\%;$$

$$Y_{сзк}(ПП - «Підприємство») = 38,5\%.$$

Програма визначення та оцінювання ризиків на підприємстві

- виявлення, ідентифікація всіх можливих ризиків, враховуючи ймовірність їх виникнення та ступінь впливу, що супроводжують фінансово-господарську діяльність сільськогосподарського підприємства;
- оцінювання рівня ризиків якісним та кількісним способами;
- управління ризиками однією із форм реагування: зменшення, прийняття, розділення, уникнення;
- розробка та здійснення відповідних рекомендацій щодо запобігання, зменшення виявлених ризиків;
- контроль за виконанням цих заходів та їх удосконалення.

Програма визначення та оцінювання ризиків на підприємстві

Ідентифікація ризиків			Оцінка ризиків		Аналітична робота	Способи реагування на ризики				Реком-ції поліпшення оцінки ризиків
Виявлення, перегляд	Ймовірність виникнення	Ступінь впливу	Якісна	Кількісна		Зменшення ризику	Прийняття ризику	Розділення ризику	Уникнення ризику	
закупівля посівного та витратних матеріалів	неякісна сировина; закінчення терміну придатності	Зменшення врожаю; втрата репутації	середній вплив і висока ймовірн. – високий рівень	6	- перевірка наявності сертифікату відповідності; - оцінка вибіркового екземплярів продукції	створення спеціального відділу перевірки якості продукції				підвищення контролю приймання сировини, перевірки відп. докум якості продукції
Постача-льни	невчасна поставка сировини і матеріалів	несвоєчасна обробка посівів	середній вплив і середня ймовірність – середній рівень	4	аналіз бази даних постачальників; договорів постачання		не залежить від підпр-ва			пошук нових постачальників сировини
Кредиту-вання підпр-ва	Підвищення процентної ставки; зміна умов кредитування	неможливість закупівлі сировини і матеріалів; зменшення врожаю	низький вплив і середня ймовірність – низький рівень	2	аналіз договорів кредитування		не залежить від підпр-ва			
Зберігання сировини	псування продукції	понесення збитків	середній вплив і висока ймовірність – високий рівень	6	проведення перевірки умов зберігання продукції	своєчасне проведення перевірки				поліпшення умов зберігання продукції
Вирощуван. зернової продукції	невідповідн якості готової продукції; недотриман. технологічн. норм вирощування	штрафні санкції; понесення збитків	середній вплив і висока ймовірність – високий рівень	6	аналіз технологічних вимог; оцінка пробних екземплярів готової продукції	створення спеціальног відділу перевірки якості продукції				підвищення контролю дотримання технологічних норм
Обладнання	поломка; заводський брак	зменшення врожайності несвоєчас. обробка продукції	середній вплив і середня ймовірність – середній рівень	4	аналіз докумен-тів технічних паспортів на об-ладнання; прове-дених ремонтів			страху-вання ризиків поломки		своєчасна перевірка технічного стану обладнання
Реалізація готової продукції	зниження попиту; закінчення терміну придатності	втрата споживачів; штрафні санкції; понесення збитків	середній вплив і середня ймовірність – середній рівень	4	аналіз ринку збуту	відповідна реклама				Проведення піар-заходів
Робітники	низька кваліфікація; невихід на роботу	псування продукції; несвоєчасна обробка продукції	низький вплив і середня ймовірність – низький рівень	2	аналіз заробіт-ної плати; про-ведення курсів підвищення кваліфікації	розробка трудового до-говору				впровадження системи моти-вації робітників (премії, бонуси, заохочування)

Ідентифікація ризиків за допомогою методу експертних оцінок

Результати анкетування експертів

Оцінювальні категорії		Макс. кільк.бал.	Бали анкетного опитування експертів											
			1 експерт	2 експерт	3 експерт	4 експерт	5 експерт	6 експерт	7 експерт	8 експерт	9 експерт	10 експерт	11 експерт	12 експерт
Стаж практичної роботи:			10-15 років	5 років	5-10 років	10-15 років	5 років	5-10 років	10-15 років	5-10 років	5 років	5 років	10-15 років	5-10 років
	бали:	30	30	10	20	30	10	20	30	20	10	10	30	20
Практична діяльність експерта поширюєт. на:			Банківські установи	Банківські установи	Аграрні підпр.	Аграрні підпр.	Аграрні підпр.	Аграрні підпр.	Заклади освіти	Банківські установи	Банківські установи	Заклади освіти	Заклади освіти	Аграрні підпр.
	бали:	25	20	20	25	25	25	25	15	20	20	15	15	25
Рівень в ієрархії управління			Робітник	Керівник сер. ланки	Керівник вищ.ланки	Робітник	Керівник сер. ланки	Робітник	Керівник вищ.ланки	Керівник сер. ланки	Робітник	Робітник	Робітник	Робітник
	бали:	25	10	20	25	10	20	10	25	20	10	10	10	10
Рівень освіти			Доктор ек.наук	Кандидат ек.наук	Магістр	Спеціаліст	Бакалавр	Кандидат ек.наук	Спеціаліст	Бакалавр	Бакалавр	Доктор ек.наук	Магістр	Спеціаліст
	бали:	10	10	9	8	7	6	9	7	6	6	10	8	7
Репутація в ділових колах			Широке визнання	Фахів.у кільк.галуз	Фахів.в одній галуз	Маловід. людина	Фахів.в одній галуз	Широке визнання	Фахів.в одній галуз	Широке визнання	Маловід. людина	Фахів.у кільк.галуз	Широке визнання	Маловід. людина
	бали:	10	10	9	7	5	7	10	7	10	5	9	10	5
Всього балів:		100	80	68	85	77	68	74	84	76	51	54	73	67

Результати самооцінки (обізнаності) експертів

Обізнаність в питаннях за проблемою	Макс. кільк. балів	Бали самооцінки експертів											
		1 експерт	2 експерт	3 експерт	4 експерт	5 експерт	6 експерт	7 експерт	8 експерт	9 експерт	10 експерт	11 експерт	12 експерт
Формування фінансової звітності і методики фінансового аналізу	10	10	8	7	10	8	8	8	8	7	8	9	10
Обізнаність з роботами вітчизняних і зарубіжних науковців	10	10	10	7	10	8	9	9	7	7	7	8	10
Використання оцінки ризиків в практичній діяльності	10	9	9	8	8	8	8	8	7	7	7	8	9
Практика оцінки ризиків	10	8	9	5	8	6	8	8	8	7	7	9	8
Практика участі в експертних дослідженнях	10	9	5	7	6	8	8	5	6	6	8	7	7
Всього	50	46	41	34	42	38	41	38	36	34	37	41	44

Матриця балів видів економічних ризиків

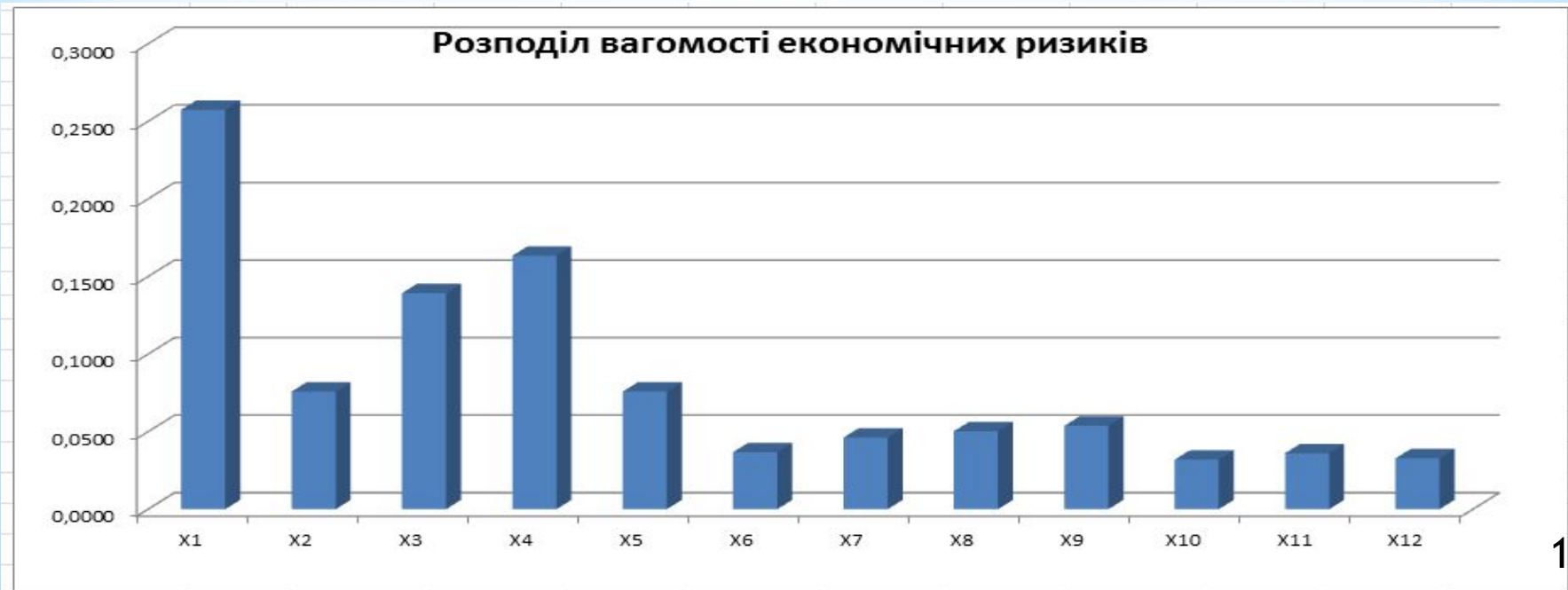
Види ризику	Позначення	1 експерт	2 експерт	3 експерт	4 експерт	5 експерт	6 експерт	7 експерт	8 експерт	9 експерт	10 експерт	11 експерт	12 експерт
Виробничий ризик	X1	100	100	90	100	100	100	90	90	100	100	90	100
Майовий ризик	X2	60	70	70	60	60	60	70	70	70	50	60	60
Ціновий ризик	X3	80	80	90	80	80	90	100	100	80	90	70	80
Технологічний ризик	X4	90	90	100	90	90	80	80	80	90	80	100	90
Ризик партнерства	X5	70	60	60	70	50	70	60	60	50	60	80	70
Юридичний ризик	X6	20	20	30	20	10	20	20	20	20	20	20	20
Кадровий ризик	X7	30	20	50	30	40	30	40	30	30	30	40	40
Стратегічний ризик	X8	40	50	10	40	30	40	30	40	60	70	50	30
Екологічний ризик	X9	50	40	50	50	70	50	50	50	40	40	10	50
Ризик продовольчої безпеки	X10	10	10	10	10	20	10	10	10	10	10	30	10
Іноваційний ризик	X11	20	20	30	20	20	10	10	20	10	20	30	20
Інші види ризиків	X12	10	10	20	10	10	30	20	10	20	10	10	10

Матриця рангів видів економічних ризиків

Види ризику	Позначення	1 експерт	2 експерт	3 експерт	4 експерт	5 експерт	6 експерт	7 експерт	8 експерт	9 експерт	10 експерт	11 експерт	12 експерт
Виробничий ризик	X1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1
Майовий ризик	X2	5	4	4	5	5	5	4	4	4	6	5	5
Ціновий ризик	X3	3	3	2	3	3	2	1	1	3	2	4	3
Технологічний ризик	X4	2	2	1	2	2	3	3	3	2	3	1	2
Ризик партнерства	X5	4	5	5	4	6	4	5	5	6	5	3	4
Юридичний ризик	X6	9	8	8	9	11	10	9	9	9	9	10	9
Кадровий ризик	X7	8	8	6	8	7	8	7	8	8	8	7	7
Стратегічний ризик	X8	7	6	11	7	8	7	8	7	5	4	6	8
Екологічний ризик	X9	6	7	6	6	4	6	6	6	7	7	11	6
Ризик продовольчої безпеки	X10	11	11	11	11	9	11	11	11	11	11	8	11
Іноваційний ризик	X11	9	8	8	9	9	11	11	9	11	9	8	9
Інші види ризиків	X12	11	11	10	11	11	8	9	11	9	11	11	11

Показники порівняльної важливості факторів

Види ризику	Позначення	Сума рангів, Р	Середній ранг	Середній значення у балах	Обернена величина	Коефіцієнт вагомості	Відхилення Р від Рсер	Квадрат відхилення	Розмах
Виробничий ризик	X1	16,5	1,3750	96,7	0,0606	0,2575	-61,5	3782,25	10
Майовий ризик	X2	56	4,6667	63,3	0,0179	0,0759	-22	484	20
Ціновий ризик	X3	30,5	2,5417	85,0	0,0328	0,1393	-47,5	2256,25	30
Технологічний ризик	X4	26	2,1667	88,3	0,0385	0,1634	-52	2704	20
Ризик партнерства	X5	56	4,6667	63,3	0,0179	0,0759	-22	484	30
Юридичний ризик	X6	115,5	9,6250	20,0	0,0087	0,0368	37,5	1406,25	20
Кадровий ризик	X7	92	7,6667	34,2	0,0109	0,0462	14	196	30
Стратегічний ризик	X8	84,5	7,0417	40,8	0,0118	0,0503	6,5	42,25	60
Екологічний ризик	X9	79	6,5833	45,8	0,0127	0,0538	1	1	60
Ризик продовольчої безпеки	X10	133	11,0833	12,5	0,0075	0,0319	55	3025	20
Іноваційний ризик	X11	117,5	9,7917	19,2	0,0085	0,0362	39,5	1560,25	20
Інші види ризиків	X12	129,5	10,7917	14,2	0,0077	0,0328	51,5	2652,25	20
Σ		78	6,5		0,2353	1		18593,5	

 Дякую за увагу